

№ 33/1959.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands lands-
ting med förslag om utverkande av extraordi-
narie anslag för uppförande av ett turistho-
tell i Mariehamn.

Ålands turistförening r.f. benämnda förening har hos landskapsstyrelsen anhållit, att landskapsstyrelsen måtte vidtaga åtgärder för anskaffande av medel i extraordinarie väg för finansiering av ett projekt, innefattande uppförandet av en ny byggnad på Mariehamns Societetshus' tomt i Mariehamn för att tillfredsställa behovet av en hotellrestauranganläggning i landskapet. Mariehamns stad har erbjudit sig att för ändamålet avstå den nuvarande hotell- och restaurangfastigheten med byggnader och inventarier under förutsättning att nybyggnadsprojektet kan förverkligas.

Turismen till landskapet har under de senaste åren utvecklats i en positiv riktning och förefaller att åter intaga den betydande ställning i landskapets näringsliv, som den hade i slutet av 1930-talet. För att tillfredsställa de ökade kraven på anläggningar för att betjäna turismen har redan stora ansträngningar gjorts. En del av de anläggningar, som under krigstiden förföllo på grund av brist på medel och byggnadsmaterial, har numera kunnat istandsättas och moderniseras. Dessutom har man på många håll uppfört helt nya anläggningar, som motsvara det nutida behovet av turistservice. Man måste dock konstatera, att de åstadkomna förbättringarna icke på långt när förslå för det behov, som numera gör sig gällande. I Mariehamn råder framför allt brist på hotellrum, ty endast tvenne mindre hotell ha uppförts efter andra världskriget. Rum med bättre komfort för anspråksfulla gäster saknas praktiskt taget.

För att råda bot på denna brist på inkvarteringsmöjligheter har Ålands Turistförening föreslagit, att Mariehamns Societetshus skulle rivas och en helt ny hotellanläggning uppföras, innefattande betydligt större utrymmen. Efter en tävling, föranstaltad av föreningen och Mariehamns stad, har man stannat för ett av arkitekterna Jonas Cederqreutz och Helge Railo, vardera från Helsingfors, uppgjort förslag, innefattande en hotellrestaurang med följande avdelningar:

- hotellavdelning för användning året om för 42-59 gäster,
- hotellavdelning för sommarsäsongerna med 60 rum, vilka kunna alternativt användas som enkel- eller dubbelrum,
- restaurang med plats för 144 + 498 gäster
- snabbservering för 96 gäster,
- bilgarage för ca 20 bilar,

-bilservicestation,
-dam- och herrfrisering samt
-turistbyrå.

Projektet förefaller att vara planerat med sakkunskap och är ändamålsenligt för det aktuella behovet. Till utredningen har fogats en kalkyl över anläggningskostnaderna, slutande på 368.721.000 mark, samt en räntabilitetskalkyl, som utvisar, att resultatet med försiktig beräkning icke förslår för att täcka höga ränteutgifter men väl för en skälig amortering.

Då intresse för att investera medel i detta projekt icke finnes på privat håll men projektets genomförande måste anses ha en synnerligen stor betydelse för turismens framtida utveckling i landskapet, har Ålands turistförening föreslagit, att landskapet i extraordinarie väg skulle utverka medel för anläggningens uppförande. Landskapsstyrelsen, som kunnat omfatta projektet som sådant och som helt omfattar föreningens synpunkter beträffande anläggningens betydelse för turismen till landskapet, har dessutom ansett att projektets förverkligande för sysselsättningen i landskapet skulle ha en väsentlig betydelse. Likväl har landskapsstyrelsen funnit, att man för närvarande icke torde kunna förverkliga hela projektet på en gång. Turistföreningen har därför utarbetat en dellösning, som kunde genomföras såsom en första etapp i anläggningens uppförande. Denna lösning skulle innefatta uppförande av sommarhotelldelen, som för närvarande torde vara den mest behövliga, Denna del kan utan svårighet förenas med Mariehamns Societetshus nuvarande hotell- och restaurangbyggnad utan att någon del därav behöver rivas. På detta sätt kunde framför allt hotellets kapacitet utökas väsentligt. Kostnaderna för uppförande av denna del av hotellet jämte inredning beräknas uppgå till 106.610.000 mark och räntabiliteten skulle bli något sämre än för totallösningen.

Turistföreningen i Finland har, enligt de uppgifter landskapsstyrelsen inhämtat, efter andra världskriget erhållit i statsbidrag för uppförande av turistanläggningar sammanlagt drygt 300 milj. mk och i statslån 80 milj. mk. Vid senaste årsskifte hade föreningen skulder i banker på inemot 200 milj. mark. Landskapsstyrelsen anser, att finansieringen av det ovan omtalade projektet borde genomföras enligt motsvarande proportioner. Då emellertid extraordinarie anslag icke kunna erhållas för beviljande av understödslån, kan landskapet icke genom beviljande av lån deltaga i finansieringen med en mot ovannämnda 80 milj. mk svarande post. Det är likväl troligt, att de lån Turistföreningen i Finland erhållit icke komma att återkrävas utan i sinom tid avskrivas. Föreningen

erhöll år 1936 tillstånd för att upptaga ett obligationslån om 15 milj. mark, men detta lån har sedermera återbetalats av statsverket. Landskapsstyrelsen anser därför, att finansieringen kunde ordnas så, att landskapet tillskjuter $2/3$ av det erforderliga kapitalet och Ålands Turistförening $1/3$. Enligt denna beräkningsgrund skulle ett extraordinarie anslag om 70 milj. mark erfordras för att täcka landskapets andel i anläggningskostnaderna.

Det är en given sak, att landskapet icke blott under byggnadstiden utan också därefter bör ha möjlighet till insyn i medlens användning och den uppförda fastighetens utnyttjande. För att på bästa sätt ordna denna fråga har landskapsstyrelsen tänkt sig, att för anläggningens uppförande bildas ett aktiebolag. Det här avsedda extraordinarie anslaget skulle alltså användas för att teckna aktier i detta bolag i sådan utsträckning, att landskapet skulle bli delägare i bolaget i proportion till tillskjutna medel. I sådant fall bör givetvis också Mariehamns stad, som för bolagets räkning skulle avstå från Mariehamns Societetshus' fastighet, vara berättigad att teckna mot fastighetens värde svarande aktier. Likaså bör Ålands Turistförening på motsvarande sätt få teckna aktier i förhållande till sin kapitalinsats. Denna insats kommer förmodligen icke att stiga till betydande belopp, utan resterande kapitalbehov måste täckas med banklån. Då det torde vara lättare för aktiebolaget än för Turistföreningen att utverka detta lån, eftersom bolaget kan erbjuda fastigheten såsom inteckningssäkerhet, förefaller det lämpligast, att bolaget upptager erforderliga banklån.

Beträffande anläggningens drift synes det lämpligast att aktiebolaget utarrenderar anläggningen till Ålands Turistförening mot ett så stort arrende, att aktiebolagets kostnader täckas med arrendeintäkterna. Turistföreningen skulle alltså helt svara för anläggningens drift och underhåll, varför landskapets delägarställning i anläggningen icke kan äventyras i sådant fall, att ekonomiska svårigheter i samband med driften yppa sig.

I övrigt får landskapsstyrelsen hänvisa till i samband med framställning № 30/1958 inlämnad utredning och den utredning, som bifogas denna framställning såsom bilaga.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt föreslå,

att Landstinget måtte ingå till Ålandsdelegationen med en sålydande framställning:

Till Ålandsdelegationen

från Ålands landsting.

Ålands Turistförening r.f. har hos Ålands landskapsstyrelse anhållit om lånemedel för uppförande av ett turisthotell i Mariehamn och har förebragt en vidlyftig utredning som stöd för sin ansökan, vilken utredning landstinget bifogat denna framställning. Avsikten är att ersätta nuvarande Mariehamns Societetshus med en helt ny anläggning, som med större och bättre utrustade utrymmen kunde betjäna den växande turistströmmen till landskapet. För ändamålet har Mariehamns stad utfäst sig att till det planerade företaget överlämna den nuvarande fastigheten utan vederlag.

Turismen till landskapet utvecklades redan under 1930-talet till en betydande faktor inom landskapets näringsliv. Efter andra världskrigets slut har turismen småningsom åter ökat i betydelse och visar under de senaste åren en klart positiv utveckling. Detta har medfört, att anläggningarna för härbärgering och förplägnad av turister i landskapet numera icke förslå för den stora efterfrågan och nya anläggningar måste uppföras. De flesta av dem ha uppförts med övervägande privata medel och intresset härför synes fortbestå. Vissa behov kunna dock icke tillfredsställas med på privat håll investerade medel. Sålunda har det visat sig omöjligt att intressera företagare för uppförande av en ny hotellrestaurang i Mariehamn, ehuru en sådan anläggning vore synnerligen betydelsefull för turismens fortbestånd och utveckling i landskapet. Ehuru landskapet såsom turistmål torde intaga en viss särställning inom landet jämförbart måhända i detta avseende med de stora insjöområdena på fastlandet och med Lappland, saknas här en anläggning, som skulle motsvara de av staten och Turistföreningen i Finland uppförda anläggningarna på vissa natursköna platser i riket. Ålands turistförening har därför föreslagit, att den ovan påtalade bristen i landskapet måtte lösas på ett sätt, som vad finansieringen beträffar motsvarar förhållandena i riket. Denna lösning kunde lämpligen åstadkommas genom att riva Mariehamns Societetshus' nuvarande byggnader och ersätta dem med en helt ny hotellrestauranganläggning, som jämväl skulle omfatta turistbyrålokaliteter, dam- och herrfrisering, bilgarage, bilservicesstation och andra sådana avdelningar, som man brukar inrätta i samband med moderna hotellrestauranger.

Ovannämnda anhållan från Ålands Turistförenings sida har Ålands landskapsstyrelse i princip omfattat. Landskapsstyrelsen har dock ansett, att hotell-restauranganläggningen borde uppföras i etapper, varför tills vidare föreslagits, att endast sommarhotellavdelningen, som är projekte-

rad så, att den utan svårighet kan anslutas till nuvarande Mariehamns Societetshus, i detta skede skulle uppföras. På detta sätt kunde kapitalbehovet nedbringas till 70 milj. mark. Dessutom skulle man vinna den fördelen, att erfarenheter av denna avdelnings lämplighet och av driftskostnaderna skulle kunna utnyttjas för den fortsatta utbyggnaden. Ehuru Mariehamns Societetshus' nuvarande byggnader äro mycket gamla och otidsenliga samt fordra stora underhållskostnader, torde de kunna användas ännu några år. Då nybyggnadsprojektet är planerat på ett sådant sätt, att sommarhotellet jämte den nuvarande hotell-restaurangen kunna arbeta som en komplett anläggning med obetydliga justeringar, har landstinget för sin del kunnat omfatta detta förslag.

Totalkostnaderna för anläggningens uppförande och inredning blir på detta sätt 106.610.000 mark. Landstinget anser, att den av landskapsstyrelsen föreslagna fördelningen av finansieringen så, att landskapet skulle svara för 2/3 och 1/3 skulle erhållas på privat håll motsvarar i riket tillämpade principer för finansieringen av de större turistanläggningarna. Enligt denna fördelningsgrund borde landskapet deltaga i finansieringen med 70 milj.mrk. För att landskapet skall kunna kontrollera medlens användning föreslås, att beviljade medel användas för tecknande av aktier i ett aktiebolag, som skulle äga fastigheten jämte därpå uppförd anläggning och utarrendera densamma till Ålands Turistförening att av denna drivas mot ett skäligt arrende.

Med hänvisning till det ovan anförda får landstinget vördsamt anhålla,

att Ålandsdelegationen måtte bevilja landskapet Åland ett extraordinarie anslag om sjuttio miljoner (70.000.000) mark för finansiering av en hotell-restauranganläggning i Mariehamns stad.

Mariehamn, den

Mariehamn, den 25 november 1959.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson

Bitr. landskapssekreterare

Jan-Erik Lindfors